

تولید موتور سیکلت در پیچ هزینه‌ها

شروین اشیدری: صنعت موتورسیکلت یکی از بخش‌های مهم صنعت حمل‌ونقل و تولید کشور به شمار می‌رود؛ صنعتی که علاوه بر پاسخگویی به بخشی از نیاز جامعه برای جابه‌جایی، با طیف گسترده‌ای از صنایع دیگر از جمله قطعه‌سازی، فولاد، لاستیک، پلاستیک، رنگ، خدمات فنی، حمل‌ونقل و شبکه توزیع در ارتباط است. به همین دلیل، هرگونه تغییر در شرایط تولید این صنعت، تنها به کارخانه‌های مونتاژ یا تولید موتورسیکلت محدود نمی‌شود، بلکه زنجیره‌ای از مشاغل و فعالیت‌های اقتصادی را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد.

در سال‌های اخیر، تولیدکنندگان این صنعت همزمان با افزایش هزینه‌های تولید، نوسانات نرخ ارز، محدودیت‌های وارداتی و تغییرات مستمر در مقررات تجاری، تلاش کرده‌اند فعالیت خود را حفظ کنند. با این حال، فعالان این حوزه معتقدند تداوم این روند بدون اصلاح برخی سیاست‌ها و رفع موانع موجود، می‌تواند هزینه تولید را بیش از گذشته افزایش داده و قدرت رقابت تولیدکنندگان داخلی را کاهش دهد.

اگرچه بازار موتورسیکلت همچنان از تقاضای قابل توجهی برخوردار است، اما مشکلات مربوط به تأمین مواد اولیه، ثبت سفارش، تخصیص ارز و افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل، فضای فعالیت این صنعت را با پیچیدگی‌های بیشتری مواجه کرده است؛ موضوعی که در صورت تداوم، نه تنها تولیدکنندگان بلکه مصرف‌کنندگان را نیز تحت تأثیر قرار خواهد داد.

ارز؛ مهم‌ترین متغیر تأثیرگذار بر هزینه تولید

یکی از مهم‌ترین عواملی که طی سال‌های اخیر بر فعالیت صنایع مختلف سایه انداخته، نوسانات نرخ ارز و دشواری دسترسی به منابع ارزی است. صنعت موتورسیکلت نیز از این قاعده مستثنا نیست. بخش قابل توجهی از هزینه تولید به واردات قطعات، تجهیزات و برخی مواد اولیه وابسته است. در نتیجه، هرگونه تغییر در نرخ ارز یا تأخیر در تأمین آن، مستقیماً هزینه تولید را افزایش می‌دهد. این وضعیت تنها به افزایش قیمت مواد اولیه محدود نمی‌شود. بی‌ثباتی ارزی باعث می‌شود تولیدکنندگان نتوانند برای ماه‌های آینده برنامه‌ریزی دقیقی داشته باشند. هنگامی که قیمت خرید قطعات مشخص نباشد، تعیین قیمت نهایی محصول نیز با دشواری همراه خواهد شد. در چنین شرایطی، تولیدکنندگان ناچارند بخشی از ریسک ناشی از نوسانات ارزی را در قیمت محصولات لحاظ کنند؛ موضوعی که در نهایت بر بازار مصرف نیز اثرگذار خواهد بود.

حمل‌ونقل؛ هزینه‌ای که هر روز سنگین‌تر می‌شود

در کنار مشکلات ارزی، افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل نیز به یکی از چالش‌های جدی صنایع وابسته به واردات تبدیل شده است. طی سال‌های اخیر، هزینه جابه‌جایی کالا در مسیرهای دریایی و زمینی افزایش قابل توجهی داشته و این موضوع هزینه تمام‌شده بسیاری از کالاهای صنعتی را بالا برده است.

صنعت موتورسیکلت نیز به دلیل وابستگی بخشی از زنجیره تأمین خود به واردات، از این افزایش هزینه‌ها بی‌تأثیر نمانده است. علاوه بر کرایه حمل، هزینه‌های بیمه، انبارداری، ترخیص و خدمات لجستیکی نیز رشد کرده و فشار بیشتری بر تولیدکنندگان وارد آورده است. در بسیاری از موارد، این افزایش هزینه‌ها ارتباطی با فرآیند تولید ندارد، اما در نهایت در قیمت تمام‌شده محصول منعکس می‌شود. به همین دلیل، کنترل هزینه‌های لجستیکی و تسهیل فرآیندهای وارداتی می‌تواند نقش مهمی در کاهش هزینه تولید ایفا کند.

ضرورت ثبات در سیاست‌گذاری

یکی از مهم‌ترین مطالبات فعالان صنعتی، ایجاد ثبات در سیاست‌های اقتصادی و تجاری است. تولیدکنندگان بیش از هر چیز به فضایی قابل پیش‌بینی نیاز دارند تا بتوانند برای تأمین مواد اولیه، سرمایه‌گذاری، تولید و فروش برنامه‌ریزی کنند. تغییرات مکرر در مقررات، دستورالعمل‌ها و شیوه‌های اجرایی، علاوه بر افزایش هزینه‌های تولید، ریسک فعالیت اقتصادی را نیز بالا می‌برد. در چنین شرایطی، بسیاری از سرمایه‌گذاران ترجیح می‌دهند از توسعه فعالیت‌های خود صرف‌نظر کنند یا با احتیاط بیشتری تصمیم بگیرند. ثبات در سیاست‌های ارزی، تسهیل فرآیندهای تجاری، کاهش بروکراسی اداری و ایجاد رویه‌های شفاف می‌تواند بخش مهمی از مشکلات موجود را کاهش دهد. چنین اقداماتی علاوه بر حمایت از تولید داخلی، زمینه را برای افزایش سرمایه‌گذاری و ارتقای کیفیت محصولات نیز فراهم خواهد کرد.

ضرورت تقویت ساخت داخلی

یکی از راهکارهایی که همواره برای کاهش آسیب‌پذیری صنایع مطرح می‌شود، افزایش داخلی‌سازی قطعات و توسعه توان تولید داخل است. هرچه وابستگی به واردات کمتر باشد، تأثیر نوسانات ارزی و محدودیت‌های تجاری نیز کاهش خواهد یافت. البته تحقق این هدف نیازمند سرمایه‌گذاری در فناوری، حمایت از قطعه‌سازان، انتقال دانش فنی و ایجاد ارتباط مؤثر میان تولیدکنندگان و صنایع بالادستی است. داخلی‌سازی تنها زمانی موفق خواهد بود که کیفیت قطعات تولیدی نیز همپای استانداردهای مورد نیاز صنعت افزایش یابد. در کنار این موضوع، حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و استفاده از ظرفیت مراکز تحقیقاتی می‌تواند به تولید قطعات پیشرفته‌تر و کاهش وابستگی به خارج از کشور کمک کند.

نگاهی به آینده صنعت

با وجود همه چالش‌های موجود، صنعت موتورسیکلت همچنان از ظرفیت رشد برخوردار است. افزایش نیاز به وسایل نقلیه کم‌هزینه، توسعه حمل‌ونقل شهری، گسترش خدمات پیک و حمل کالا و تغییر سبک زندگی شهری، همگی از عواملی هستند که می‌توانند بازار این صنعت را در سال‌های آینده پویا نگه دارند. اما استفاده از این ظرفیت‌ها نیازمند آن است که موانع تولید به تدریج برطرف شوند. کاهش هزینه‌های سربار، تسهیل واردات مواد اولیه و قطعات، دسترسی آسان‌تر به منابع مالی و ایجاد ثبات در تصمیمات اقتصادی، از جمله اقداماتی است که می‌تواند به تقویت این صنعت کمک کند. همچنین توجه به فناوری‌های نوین، ارتقای کیفیت محصولات، افزایش بهره‌وری خطوط تولید و توسعه همکاری میان تولیدکنندگان و قطعه‌سازان، از دیگر عواملی است که می‌تواند زمینه رقابت‌پذیری بیشتر این صنعت را فراهم کند.

وابستگی تولید به زنجیره تأمین

نتوانند برنامه‌ریزی دقیقی برای تأمین نیازهای خود داشته باشند.

در صنایع تولیدی، زمان نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. اگر قطعات مورد نیاز در موعد مقرر وارد کشور نشود، برنامه تولید نیز دچار اختلال خواهد شد. این مسئله علاوه بر افزایش هزینه‌ها، موجب تأخیر در عرضه محصولات و کاهش بهره‌وری خطوط تولید می‌شود.

فعالان اقتصادی معتقدند ثبات در مقررات و کوتاه شدن زمان ثبت سفارش، می‌تواند بخشی از مشکلات تولید را کاهش دهد و امکان برنامه‌ریزی بلندمدت را برای واحدهای تولیدی فراهم کند.

کارخانه‌هایی که از ظرفیت تولید مناسبی برخوردارند نیز با مشکل برنامه‌ریزی و تحویل محصولات روبه‌رو خواهند شد. از سوی دیگر، بسیاری از تولیدکنندگان برای جلوگیری از توقف خطوط تولید، ناچار به افزایش موجودی انبار هستند؛ اقدامی که سرمایه در گردش بیشتری می‌طلبد و هزینه‌های مالی بنگاه‌ها را افزایش می‌دهد.

ثبت سفارش؛ نخستین مانع در مسیر تولید

یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های فعالان صنعت، فرآیند ثبت سفارش برای واردات قطعات و مواد اولیه است. در سال‌های اخیر، تغییر مقررات، محدودیت‌های اجرایی و طولانی شدن فرآیندهای اداری باعث شده بسیاری از واحدهای تولیدی

برخلاف تصور عمومی، تولید موتورسیکلت تنها به مونتاژ چند قطعه محدود نمی‌شود. این صنعت برای ادامه فعالیت خود به زنجیره گسترده‌ای از تأمین‌کنندگان داخلی و خارجی وابسته است. بخشی از قطعات و تجهیزات در داخل کشور تولید می‌شود، اما برخی قطعات تخصصی، مواد اولیه و تجهیزات مورد نیاز همچنان از طریق واردات تأمین می‌شوند. همین وابستگی باعث شده است هرگونه اختلال در فرآیند واردات، مستقیماً بر برنامه تولید کارخانه‌ها اثر بگذارد. زمانی که ورود قطعات با تأخیر انجام شود یا تولیدکننده نتواند مواد اولیه مورد نیاز خود را در زمان مناسب تأمین کند، چرخه تولید نیز با کندی مواجه می‌شود. در چنین شرایطی، حتی

چالش‌های صنعت موتورسیکلت تنها به واردات قطعات و تأمین ارز محدود نمی‌شود. در سال‌های اخیر، قیمت بسیاری از مواد اولیه مورد استفاده در تولید نیز روندی افزایشی داشته است. افزایش قیمت فلزات، مواد پلیمری، لاستیک، رنگ، قطعات الکتریکی و سایر نهاده‌های تولید، هزینه ساخت هر دستگاه موتورسیکلت را افزایش داده و حاشیه سود تولیدکنندگان را تحت تأثیر قرار داده است. بخش قابل توجهی از واحدهای تولیدی، به‌ویژه بنگاه‌های کوچک و متوسط، بیش از سایرین از این وضعیت آسیب می‌بینند؛ زیرا توان مالی محدودی برای تأمین مواد اولیه در قیمت‌های جدید دارند. در نتیجه، بخشی از سرمایه این واحدها صرف خرید مواد اولیه می‌شود و منابع کمتری برای توسعه خطوط تولید، نوسازی تجهیزات یا افزایش ظرفیت باقی می‌ماند.

خداحافظی با تولید موتورسیکلت برقی

ایران با اشاره به تغییر الگوی تقاضا در بازار گفت: طی پنج سال گذشته سهم موتورسیکلت‌های اسکوتر از ۲۰ درصد به ۶۰ درصد افزایش یافته است. این تغییر به دلیل مزایایی همچون ایمنی بیشتر، آلودگی صوتی کمتر، استهلاک پایین‌تر و سهولت استفاده از این نوع موتورسیکلت‌ها رخ داده است. وی درباره وضعیت تولید موتورسیکلت‌های برقی نیز اظهار کرد: تولید این محصولات در حال حاضر به دلیل نبود زیرساخت‌های مناسب برای شارژ، قیمت بالای باتری و ضعف فرهنگ‌سازی، تقریباً متوقف شده است.

سرمایه‌گذاری در صنعت موتورسیکلت

صنعت را افزایش دهند و مسیر توسعه آن را هموارتر کنند. **نقش صنعت موتورسیکلت در اشتغال و اقتصاد** صنعت موتورسیکلت تنها به تولید یک وسیله نقلیه محدود نمی‌شود، بلکه زنجیره‌ای گسترده از فعالیت‌های اقتصادی را در بر می‌گیرد. از واحدهای قطعه‌سازی گرفته تا شرکت‌های حمل‌ونقل، مراکز خدمات فنی، شبکه فروش، تعمیرگاه‌ها، تولیدکنندگان تجهیزات جانبی و فروشندگان قطعات یدکی، همگی به‌نوعی با این صنعت در ارتباط هستند. به همین دلیل، هرگونه رونق یا رکود در این بخش، اثرات مستقیمی بر اشتغال و فعالیت صدها بنگاه اقتصادی خواهد داشت. افزایش تولید می‌تواند فرصت‌های شغلی بیشتری در صنایع وابسته ایجاد کند و در مقابل، کاهش تولید یا اختلال در زنجیره تأمین، بر عملکرد این بخش‌ها نیز تأثیر منفی خواهد گذاشت. از سوی دیگر، موتورسیکلت برای بسیاری از افراد تنها یک وسیله حمل‌ونقل شخصی نیست، بلکه ابزار اصلی کسب درآمد محسوب می‌شود. فعالان حوزه توزیع کالا، پیک‌های شهری، خدمات اینترنتی و بسیاری از مشاغل خدماتی برای انجام فعالیت روزانه خود به این وسیله وابسته هستند. بنابراین هرگونه تغییر در بازار موتورسیکلت، آثار اقتصادی

حجازی در ادامه با اشاره به مهم‌ترین مشکلات پیش روی صنعت موتورسیکلت گفت: محدودیت در ثبت سفارش قطعات، تخصیص نیافتن ارز، افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل، رشد قیمت مواد اولیه و جهش هزینه حمل‌کانتینر، از مهم‌ترین چالش‌هایی هستند که تولیدکنندگان این صنعت با آن مواجه‌اند.

گسترده‌تری نسبت به آنچه در نگاه نخست به نظر می‌رسد، به همراه خواهد داشت.

سخن پایانی

صنعت موتورسیکلت ایران در سال‌های اخیر نشان داده است که با وجود محدودیت‌های اقتصادی، توان حفظ فعالیت و پاسخگویی به نیاز بازار را دارد. با این حال، ادامه این مسیر بدون رفع موانع موجود آسان نخواهد بود. مشکلات مربوط به تأمین ارز، ثبت سفارش، افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل و رشد قیمت مواد اولیه، زنجیره تولید را با فشارهای متعددی روبه‌رو کرده و هزینه فعالیت واحدهای تولیدی را افزایش داده است. تجربه صنایع مختلف نشان می‌دهد که حمایت از تولید، تنها با ارائه تسهیلات مالی محقق نمی‌شود، بلکه ایجاد ثبات در سیاست‌گذاری، کاهش بروکراسی، تسهیل تجارت و فراهم کردن شرایط مناسب برای فعالیت بخش خصوصی، نقش تعیین‌کننده‌تری در توسعه صنعتی دارد. اگر این الزامات مورد توجه قرار گیرد، صنعت موتورسیکلت می‌تواند علاوه بر تأمین نیاز بازار داخلی، در مسیر ارتقای کیفیت، افزایش رقابت‌پذیری و توسعه فعالیت‌های خود نیز گام‌های مؤثرتری بردارد.